

Ale telesný človek nechápe vecí Ducha Božieho, lebo sú mu bláznovstvom,

a nemôže ich poznať, lebo sa majú duchovne posudzovať.

Ale duchovný človek posudzuje všetko a sám nie je posudzovaný od nikoho.

1. Korinským 2:14-15

Úvod

Ako sme už aj skôr písali, človek môže mať len jednu z dvoch identít, len jednu z dvoch prirodzeností. Buď je mŕtvy vo svojich hriechoch a prestúpeniach, alebo je novým stvorením v Kristu Ježišovi. Neutrálna identita neexistuje. Iná (tretia alebo ďalšia) identita neexistuje. Božie slovo v 1. Korinským 2. kapitole nazýva tú prvú ľudskú prirodzenosť (identitu, podstatu, formu/spôsob existencie) „telesný človek“ a tú druhú nazýva „duchovný človek“.

Telesný človek

Telesný človek je človek s padlou prirodzenosťou, ktorý sa narodil ako potomok Adama po Adamovom páde do hriechu. Telesný človek je v Adamovi (1. Korinským 15:22). Je porušený hriechom. V Písme je opísaný aj ako „starý človek“. Písmo o jeho stave (o jeho prirodzenosti, podstate) učí, že je „mŕtvy vo svojich hriechoch a prestúpeniach“ (Efezkým 2:1), „mŕtvy v neobrezanosti svojho tela“ (Kolosenkým 2:13). Takýto človek je, voľne povedané, „duchovne mŕtvy“. Toto označenie je výstižné, pretože Písmo takéhoto človeka opisuje ako takého, ktorý „nechápe vecí Ducha Božieho“ a „nemôže ich poznať, lebo sa majú duchovne posudzovať“ (1. Korinským 2:14). Je to tak preto, lebo telesný človek nie je spasený a nemá Kristovho Ducha (Rímskym 8:9), nemá Božieho Ducha (Svätého Ducha), nie je znovuzrodený. Keďže nemá Ducha, nedokáže vnímať duchovné veci. Telesný človek Kristovi nepatrí, nie je v Kristovi, je v Adamovi. Telesný človek je nepriateľ Boží (Rímskym 8:7). Telesný človek je otrokom (sluhom) hriechu (Rímskym 6:17, 6:20). Telesný človek „je v tele“^(A) (Rímskym 7:5, 8:8-9). Telesný človek „chodí podľa tela“ (Rímskym 8:1, 8:4-5, 8:13). Telesný človek je odsúdený na smrť a večné zatratenie: „Lebo ak žijete podľa tela, zomriete...“ (Rímskym 8:13, pozri aj Rímskym 6:16).

Duchovný človek

Duchovný človek je spasený, znovuzrodený človek s novou prirodzenosťou: nové stvorenie (2. Korinským 5:17, Galatským 6:15, Efezkým 2:15). Duchovný človek už viac nie je „v Adamovi“, ale je „v Kristovi“. Je slobodný od hriechu, pretože skrze Krista (spolu s Kristom) zomrel hriechu (Rímskym kapitola 6). Jeho „starý človek“ je ukrižovaný (Rímskym 6:6). Písmo o jeho identite (o jeho prirodzenosti) učí, že je „novým človekom“ (Efezkým 2:15). Je to vďaka tomu, že je znova zrodený, duchovne sa narodil znova a dostal Ducha. Takýto človek je, voľne povedané, „duchovne živý“, živý Bohu. Duchovný človek má Ducha (Kristovho Ducha, Svätého Ducha – Rímskym 8:9). Je Duchom zapečatený ku dňu vykúpenia (Efezkým 4:30), čo znamená, že Ducha dostal raz a navždy. Duchovný človek patrí Kristovi, je v Kristovi (Rímskym kapitola 5). Duchovný človek je Božie dieťa (Rímskym 8:16, 1. Jána 3:1). Duchovný človek je Božím sluhom, sluhom spravodlivosti (Rímskym kapitola 8). Duchovný človek „nie je v tele“^(B), ale „je v Duchu“ (Rímskym 8:9). Duchovný človek „chodí podľa Ducha“ (Rímskym 8:1, 8:4-5, Galatským

4:29). Duchovný človek „Duchom mŕtvi skutky tela“, a preto bude žiť na večné veky: „... ak Duchom mŕtvite skutky tela, budete žiť“ (Rímskym 8:13).

Identita (prirodzenosť) verzus stav človeka

Písmo vždy vychádza z predpokladu, že identita či prirodzenosť človeka bude v súlade s jeho stavom, v ktorom sa nachádza. Pod stavom rozumieme spôsob jeho života, spôsob jeho myslenia a konania, ktorý sa prejavuje skutkami, ovocím jeho života. Pri telesnom človeku bude jeho stav vždy zodpovedať jeho identite otroka hriechu. Telesný človek (hriešnik) zákonite hreší a nedokáže nehrešiť. Akurát miera jeho hriechu sa môže od človeka k človeku líšiť. Stretneme hriešnikov, ktorí žijú pomerne (relatívne – vzhľadom na iných) dobre, pomerne morálne, a naopak stretneme i hriešnikov, ktorí žijú veľmi prevrátené, hrozne bezbožne a zle. Aj pri duchovnom človeku bude jeho stav vždy zodpovedať jeho identite, identite Božieho dieťaťa, identite nového stvorenia. Toto platí v principiálnom zmysle. Podobne však aj pri Božích deťoch platí, že miera ich posvätenia, miera kráčania po úzkej ceste, miera pripodobovania sa Kristovi sa líši od (znovuzrodeného) človeka k (znovuzrodenému) človeku a môže byť rôzna v rôznom čase či etape života (znovuzrodeného) človeka.

Toto je aj dôvod, prečo Božie slovo prikazuje Božím deťom – o ktorých platí, že starého človeka už vyzliekli (Kolosenským 3:9), že ich starý človek je už ukrižovaný (Rímskym 6:6) – vyzliekať starého človeka (Efezským 4:22). Toto je dôvod, prečo Božie slovo prikazuje Božím deťom – o ktorých platí, že už sú novým stvorením (2. Korinským 5:17) a už obliekli nového človeka (Efezským 2:15, Kolosenským 3:10), už obliekli Krista (Galatským 3:27) – aby obliekali nového človeka (Efezským 4:24). Toto je dôvod, prečo Božie slovo prikazuje Božím deťom – o ktorých platí, že sú v Kristovi sväté, že sú svätým kňazstvom (1. Petra 2:5, 2:9, Zjavenie 20:6) – aby sa posväcovali. Prikazuje im, aby boli svätí (1. Petra 1:15-16). Toto je dôvod, prečo Božie slovo prikazuje Božím deťom – o ktorých platí, že zomreli hriechu a že ich starý človek je ukrižovaný –

aby mŕtvili (Duchom) skutky tela (Kolosenským 3:5, pozri aj Rímskym 8:13). Toto je dôvod, prečo Božie slovo prikazuje Božím deťom – o ktorých platí, že sú premenené (z telesného na duchovného človeka) – aby sa premenili obnovením svojej mysle (Rímskym 12:2). Toto je dôvod, prečo Božie slovo prikazuje Božím deťom – o ktorých platí, že zomreli hriechu – aby súdili (zmýšľali) o sebe, že sú mŕtvi hriechu (Rímskym 6:11).

Tieto príkazy novozmluvného Božieho slova, Kristovho zákona^{C)}, sú potrebné na to, aby Božie deti žili život, ktorý je v súlade s ich identitou, voľne povedané, na to, aby ich stav zodpovedal ich identite a postaveniu pred Bohom. Písmo však opisuje aj situácie, kedy to tak nie je, kedy stav duchovného človeka nezodpovedá jeho identite, pričom takého človeka nazýva „telesným“. Je to prípad „telesného duchovného človeka“. Ten prvý prívlastok „telesný“ sa v tomto prípade týka stavu, ten druhý sa týka identity (postavenia). Takýto nesúlad medzi identitou a stavom človeka Písmo veľmi prísne karhá, varuje pred ním a prikazuje neodkladnú nápravu. Z tohto dôvodu nachádzame v Písme výrazy „telesný“ a „duchovný“ použité v dvojacom význame: raz sa odkazujú na identitu (prirodzenosť, postavenie) človeka a inokedy na jeho stav.

Veľmi zreteľne to vidíme napríklad v 1. liste Korinským. V druhej kapitole (verše 14-15) sa výrazy „telesný“ človek a „duchovný“ človek týkajú identity človeka. V prvom verši tretej kapitoly sa význam slov „telesný“ a „duchovný“ náhle mení a odkazuje sa nie na identitu, ale na stav človeka: „A ja som vám, bratia, nemohol vraviť ako duchovným, ale ako telesným...“ (1. Korinským 3:1). Z oslovenia „bratia“ je zrejmé, že apoštol hovorí k bratom, k spaseným ľuďom, teda k „duchovným“, ale nazýva ich „telesní“ (1. Korinským 3:1, 3:3-4). Výraz „telesní“ v tomto použití sa neodkazuje na ich identitu (prirodzenosť), ale na ich stav. Títo korintskí bratia sú „telesní duchovní“. Podľa identity sú duchovní (sú v Kristovi novým stvorením). Podľa toho, ako uvažujú, hovoria, konajú, sú ale telesní. Sú telesní v zmysle „nedospelí v Kristovi“ (verš 3:1). Apoštol v 1. liste Korinským karhá mnoho (telesných) neduhov korintských bratov: rôznice, zvady, smilstvo a cudzoložstvo, súdenie sa pred svetom, neriadnosť pri večeri Pánovej, pohoršovanie slabších bratov i všakovakú inú neriadnosť. Všetky tieto neduhy sú výsledkom ich telesnosti. Sú výsledkom toho, že slabo mŕtvia zlé žiadosti (svoju telesnosť) Duchom. Apoštol Pavol píše cirkvi Božej, ktorá je v Korinte, posväteným v Kristu Ježišovi, povolaným svätým (1. Korinským 1:2). Píše svojim duchovným bratom, svätým Božím, spaseným v Kristu Ježišovi, a pritom im v ďalšom texte vyčíta, že sú ešte telesní, nedospelí a „chodia podľa človeka“ (3:3).

Podľa svojej identity (ako píšeme aj vyššie), každý jeden človek patrí do jednej z dvoch kategórií, a to podľa vzťahu k osobe a dielu Ježiša Krista z Nazareta, podľa vzťahu k jeho evanjeliu:

1. Starý človek. To sú tí, ktorí neuverili v evanjelium, neuverili (spasiteľne živou vierou) v osobu a dielo Ježiša Krista.
2. Nové stvorenie v Kristovi (2. Korinským 5:17). To sú tí, ktorí uverili v evanjelium, uverili v osobu a dielo Ježiša Krista.

Identita človeka určuje jeho postavenie pred Bohom a rozhoduje o večnosti: kde a ako stráví večnosť. Identita človeka, jeho postavenie, je „binárne“: „bud’ – alebo“. Bud’ je človek duchovný, alebo je telesný. Neexistuje identita pol-napol, ani sčastičky duchovný a sčastičky telesný.

So stavom duchovného človeka je to ale inak. Stav duchovného človeka môže byť sčastičky duchovný a sčastičky telesný, pričom miera toho, čoho je koľko, môže byť rôzna. Stav človeka (jeho ovocie) je principiálne v súlade s jeho postavením, s jeho identitou (prirodzenosťou). Je to tak preto, lebo od identity, od prirodzenosti človeka sa odvíja ovocie jeho života. Učí to jasne aj samo Písmo: „Tak teda každý dobrý strom rodí dobré ovocie, a zlý strom rodí zlé ovocie“ (Matúš 7:17). „Dobrý strom nemôže rodiť zlé ovocie ani zlý strom rodiť dobré ovocie“ (Matúš 7:18). Podľa ovocia života človeka (podľa jeho stavu) sa pozná jeho identita (jeho prirodzenosť):

„Lebo nie je to dobrý strom, ktorý rodí zlé ovocie, ani nie je zlý strom, ktorý rodí dobré ovocie“ (Lukáš 6:43). „Po ich ovocí ich poznáte. Či azda z trnia oberajú hrozná alebo z bodľáče figy?“ (Matúš 7:16).

Aj stav človeka je preto buď „telesný človek“, alebo „duchovný človek“. Ale pozor, stav človeka na rozdiel od postavenia nie je „binárny“, nie je „buď – alebo“, ale naberá určitú mieru, je aj – aj. Aj „duchovný človek“ (svojou identitou, svojou prirodzenosťou) môže byť podľa svojho stavu (podľa svojho aktuálneho spôsobu života: uvažovania, hovorenia a konania), čiže podľa svojho ovocia, do určitej miery „telesný“ (čiže nedokonalý, nezrelý, nedospelý v Kristu).

Ako sme však už aj vyššie spomenuli, postavenie a stav musia byť (podľa Božieho slova) v súlade nielen principiálne, ale aj prakticky, reálne, podľa skutkovej podstaty. Ovocie človeka novej identity síce nepredstavuje základ pre spasenie, ale je potvrdením jeho novej identity. Na tých, ktorí s Kristom zomreli, boli s ním oživení a žijú v Kristovi (postavenie), to musí byť aj vidieť, a to tak, že nechodia podľa tela, ale podľa Ducha (takýto má byť ich stav). Miera ich chodenia podľa Ducha a nechodenia podľa tela závisí od toho, ako veľmi sa posväcujú (1. Petra 1:15-16), ako veľmi Duchom mŕtvia skutky tela (Rímskym 8:13, Galatským 5:19). Dôvodom pre tento zápas, ktorému sa žiadne Božie dieťa nemôže vyhnúť, ale musí ho bojovať, je skutočnosť, že telo ešte nie je vykúpené (Rímskym 8:23) a že Duch žiada proti telu a telo proti Duchu, a to sa jedno druhému protiví (Galatským 5:17).

Ak stav duchovného človeka výrazne zaostáva za jeho identitou Božieho dieťaťa, ak duchovný človek žije telesne, ak žije podľa tela, tak prichádzajú veľmi vážne karhania a výstrahy Božieho slova, ktoré žiadajú okamžitú nápravu a varujú tohto človeka spôsobom, že ak je niekto telesný, tak výsledkom (definitívnym koncom) telesnosti je smrť a večné zatratenie. Tieto texty odkazujú

na stav človeka, ako keby išlo o jeho identitu. Dôvod je zrejmý – výsledkom týchto varovaní má byť: preľaknutie sa „telesného človeka“, pokánie a náprava. Aby sa spasený (duchovný) človek nedostal do telesného stavu, nesmie uhášať Ducha, naopak, musí dôsledne Duchom mŕtviť skutky tela a posväcovať sa. Je to náročný a namáhavý zápas. Preto nám Písmo oznamuje, že „ešte ste sa nesprotivili až do krvi v borbe proti hriechu“ (Židom 12:4).

Sme duchovní, ale máme mŕtviť telesnosť. Telesnosť (rôzne žiadosti tela, Rímskym 7; Galatským 5:19-21) nás zvádza do hriechu. Mŕtviť skutky tela, svoju telesnosť, je v podstate borba proti hriechu, lebo je to žiadosť, ktorá keď počne, plodí hriech (Jakub 1:14-15). Človek sa nemôže z telesného človeka (z hriešnika) stať duchovným človekom (novým stvorením v Kristovi) v zmysle, že zmení sám svoju identitu (postavenie pred Bohom) takým spôsobom, že zvíťazí v boji proti hriechu. V boji proti hriechu zvíťazil namiesto nás Kristus na kríži svojou smrťou a vzkriesením – a my sme tým v spojení s ním v jeho smrti a vzkriesení zomreli hriechu (a zákonu) skrze jeho telo (Rímskym 6:6-7, 7:4). My spasení bojujeme proti hriechu (telesnosti) preto, aby náš stav korešpondoval s našou identitou (postavením). A to je možné preto, lebo hriech nad nami už viac nemá moc, sme od moci hriechu oslobodení (Rímskym kapitola 6). Naviac: dostali sme Ducha, dostali sme obriezku srdca a Boží zákon (Kristov zákon) bol zapísaný na naše nové srdcia.

Takéto karhanie vidíme aj v 1. liste Korintským. Pozitívnym spôsobom nás vedie k tomu, aby „sme boli dokonalí“ (1. Korintským 1:10), čo je opak nedospelosti, aby sme boli novým nenakvaseným cestom (5:7). Ale používa aj prísne varovanie, a to negatívnym spôsobom, keď sa odkazuje na to, že „telesní“ nezdedia Božie kráľovstvo, čo znamená, že nevojdu do večného života (1. Korintským 6:9-10). Táto pasáž používa výraz „telesný“, ktorým sa odkazuje na stav, ako keby sa odkazovala na postavenie (identitu). To, že to tak je, je zrejmé z verša 11: „A to ste boli niektorí, ale ste sa umyli, ale ste posvätení, ale ste ospravedlnení v mene Pána Ježiša Krista a v Duchu nášho Boha.“ Ak je duchovný človek (svojou identitou) telesný (svojím ovocím), tak nie je v súlade jeho stav s jeho postavením. Pri duchovnom človeku (podľa identity, postavenia pred Bohom) je len jeden možný výsledok takéhoto karhania a varovania: pokánie a náprava. Ak ale pokánie a náprava u príslušného človeka neprichádza, tak neexistuje dôvod (pre neho samotného a pre jeho okolie) považovať takého človeka za spaseného (za duchovného človeka). Neznamená to, že spasený nie je (Boh vie, my do srdca človeka

nevidíme), ale neexistuje dôvod pre neho samého ani pre ľudí okolo neho (ani pre miestnu cirkev, zbor) považovať ho za spaseného. Písmo nás vedie k tomu, aby sme posudzovali (rozsudzovali) podľa ovocia.

Je len jediný spôsob, ako môže strom donášať dobré ovocie, ak nie je dobrým stromom. Je to premena zo zlého stromu na dobrý: „Ale urobte strom dobrým, a urobíte i jeho ovocie dobrým... Lebo strom sa pozná po ovocí“ (Matúš 12:33). Je to obraz evanjelia. Ak má človek donášať dobré ovocie Bohu, musí byť najprv Bohom premenený zo starého človeka (zlý strom) na nové stvorenie v Kristovi (dobrý strom), a to skrze ospravedlnenie z viery a znovuzrodenie.

Je s tým spojené aj veľmi vážne varovanie. Všetci ľudia sú volaní ku pokániu a k viere v Krista, k spaseniu. Vyjadrené cez ovocie, všetci ľudia sú volaní k tomu, aby Bohu prinášali dobré ovocie. Ak je niekto stromom, ktorý nenesie dobrého ovocia, Božie slovo ho prísne varuje a vystríha: „A už je aj sekera priložená na koreň stromov. Každý teda strom, ktorý nerodí dobrého ovocia, vytínajú a hádzu na oheň“ (Lukáš 3:9, Matúš 3:10). Je to obraz Božieho súdu a večného zatratenia v ohnivom jazere. Tí, ktorí sú v Kristovi skrze vieru v Krista Spasiteľa, unikli Božiemu hnevu a súdu, majú večný život (1. Tesalonickým 5:9).

Zhrnutie

Pavol výrazy duchovný a telesný používa dvojakým spôsobom. V 1. Korinským 3:3 výraz telesný používa v zmysle, že v ich praktickom živote (v živote svätých Božích) je ešte veľa prvkov z ich starého života, zo starého človeka, ktorý bol skrz naskrz telesný, lebo chodil podľa

tela a jeho žiadostí. Postavenie korintských bratov pred Bohom je definitívne vyriešené, o ich spasení je už definitívne rozhodnuté – majú pečať a závdavok Kristovho Ducha, a tým sú raz a navždy novým stvorením a patria Kristovi. Predsa však obdobie od uverenia v evanjelium až po dovriešenie spasenia vykúpením tela (Rímskym 8:23) je etapa, počas ktorej musí človek bojovať proti svojej telesnosti, proti vonkajším pokušeniam a vnútorným žiadostiam a zvodom do hriechu. Svojej telesnosti sa musí zbavovať, skutky tela musí mŕtviť Duchom, očisťovať sa, posväcovať sa, vyzliekať starého človeka s jeho spôsobmi (Efezkým 4:22) a obliekať si nového človeka stvoreného podľa Boha (4:24) a rásť v duchovnosti, čo znamená: nechodiť podľa tela, ale podľa Ducha (Rímskym 8:1).

Všetko to, čo sa s človekom udialo pri obrátení (pokání a uverení v evanjelium), sa stalo definitívne. Ospravedlnenie z viery je raz a navždy. Premena z telesného človeka na duchovného je raz a navždy. Dar Ducha a zapečatenie Duchom je raz a navždy. Obriezka srdca je raz a navždy. Spasení sme raz a navždy. Avšak spasenie ešte nie je dokončené (završené), pokiaľ telo nie je vykúpené. Telo bude vykúpené až pri druhom Kristovom príchode. Dovtedy musíme žiť život posväcovania sa, pripodobňovania sa Kristovi, viesť zápas proti hriechu, zápas s našou telesnosťou. Tento zápas je víťazný vďaka tomu, že nám Boh dal nové srdce, premenil nás z telesného človeka na duchovného. Nový človek žije (aj keď ešte nie v dokonalosti) život kráčania po úzkej ceste, ktorý sa vyznačuje uvedomelým donášaním ovocia spravodlivosti, láskou k Bohu, láskou k duchovným bratom a aj ostatným ľuďom, ktorí vo svete hynú. Vyznačuje sa tým, že jeho vôľa je v podriadenosti Božej vôli.

Spasenie je z Božej strany hotové a dokončené dielo. V časopriestore, z pohľadu ľudského života, je to proces, ktorý začína uverením v Krista ako Spasiteľa a Pána a dokonáva sa vykúpením tela. Tým, že spasenie je predložené ako proces, tak Písmo o ňom hovorí ako o behu pre uchvátenie víťazstva, ako o zápase o víťazné (1. Korinským 9:24-27). Prítomný, časný život sa vyznačuje zápasom, v ktorom telo žiada proti Duchu a Duch proti telu. Písmo za účelom, aby beh spaseného človeka bol víťazný, používa aj varovanie. Napríklad, keď niektoré Božie dieťa je ešte telesné (duchovne nedospelé), tak Písmo mu nedáva uistenie typu: Nevadí, že si telesný, dôležité je, že si spasený a si v Kristovi, ale naopak, vždy ho varuje a hovorí mu, že tým, ktorí konajú telesne, sa bude vodiť ako telesným a že koniec toho je smrť a večné zatratenie! Varovania Písma sa týkajú vždy aktuálneho stavu (aj spaseného) človeka. Keď

Písmo spaseného človeka varuje, neodvoláva sa na jeho postavenie (identitu), ale upriamuje jeho pohľad na jeho konkrétny stav, v ktorom sa nachádza. Takými sú aj varovania pred odpadnutím – sú určené obráteným, lebo stav musí zodpovedať postaveniu. Samozrejme, sú určené aj tým, ktorí zakúsili a ochutnali v cirkevnom prostredí dobré veci Božie, ale spasiteľne neuverili. Písmo varuje: „Lebo ak poznaním Pána a Spasiteľa Ježiša Krista boli unikli poškvrnám sveta a boli nimi zase sa zapletúc premožení, tak sú im posledné veci horšie ako prvé“ (2. Petrov 2:20; pozri aj Židom 6:4-8).

Povedané inými slovami: Keď spasený koná skutky tela a Písmo ho varuje, že koniec ľudí, ktorí robia skutky tela, je smrť, tak mu nehovorí, že nemá spasenie, alebo že príde o spasenie, ale hovorí mu to preto, aby prestal robiť také veci. Preto aj 1. list Korintským menuje veci, ktoré končia smrťou (6:9-10), a potom dodáva: „A to ste boli niektorí, ale ste sa umyli, ale ste posvätení, ale ste ospravedlnení v mene Pána Ježiša Krista a v Duchu nášho Boha“ (verš 11) a v ostávajúcich veršoch (12-20) je vlastne prikázané nerobiť viacej takých vecí.

Písmo pre spasených ľudí, ktorí žijú telesne, hriešne, nemá slová uistenia, ale varovania a výstrahy, aby sa preľakli a opustili hriešny spôsob života, aby vystúpili z tohto stavu.

Poznámky:

A) Výraz „v tele“ v Rímskym 7:5 a 8:8-9 je veľmi špecifický a konkrétne znamená byť nespaseným „telesným človekom“, ktorý chodí podľa tela. Inak povedané, „byť v tele“ znamená v tomto špecifickom význame „mať padlú hriešnu prirodzenosť“. Na mnohých iných miestach však Písmo používa výraz „v tele“ v úplne inom význame, a to „v zemskom fyzickom tele“ v zmysle organizmu, v zmysle nášho materiálneho tela, v ktorom sme sa narodili, existujeme, žijeme až do svojej fyzickej smrti (prípadne do vychvátenia – čokoľvek nastane skôr). Takto je výraz „v tele“ použitý napríklad v Rímskym 8:3; 1. Korinským 7:28; 2. Korinským 5:6, 5:9, 10:3, 12:2-3; Galatským 2:20; Filipským 1:22, 1:24; Kolosenským 2:1; 1. Timoteovi 3:16; Židom 13:3; 1. Petrov 4:2; 1. Jánov 4:2-3; 2. Jánov 1:7.

B) Rozumej „nemá viac padlú hriešnu prirodzenosť“. Nemyslí sa tým, že nie je v tele v zmysle fyzického organizmu (v zmysle zemského tela).

C) Pozri článok V Kristovom zákone, Solas číslo 38, jar 2018, str. 2-26.